

TEHNOLOGIK TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUV

*Andijon davlat pedagogika instituti
Fizika va Texnologik ta'lim kafedrası katta o'qituvchisi vb dotsent*

Mamajonova Guluzro Abdurashidovna

*Andijon davlat pedagogika instituti
Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

Yaxshiboyeva Shirin

*Andijon davlat pedagogika instituti
Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

Yuldasheva Maryamxon

*Andijon davlat pedagogika instituti
Texnologik ta'lim yo'nalishi 302 guruh talabasi*

Nasirdinova Zuhra

Annotatsiya

Yangi munosabatlarning o'ziga xos jihati an'anaviy ta'limdagidan farq qilib, o'quvchi-talabalarning mustaqilligi va o'quv faoliyatini taqiqlamasdan, balki belgilangan maqsadga yo'naltirish, o'quv faoliyatini hamkorlikda tashkil etish, ularni faoliyatga ongli ravishda yo'llash, biror-bir faoliyatni buyruq orqali amalga oshirmasdan, balki samarali tashkil etish orqali o'quvchi-talabalarda fan asoslarini o'rganishga bo'lgan qiziqishlarini orttirish, shaxsning ehtiyoji, qiziqishi va imkoniyatlarini chegaralamasdan erkin tanlash huquqini berish sanaladi.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, texnologik yondashuv, metod, tadqiqot yo'li, loyiha, o'qitish vositalari, loyihalash metodi, innovatsiya, texnologik yondashuv.

KIRISH

Texnologik ta'limda innovatsion yondashuvlar ta'lim jarayonini yangilash, o'quvchilarning bilim olish uslublarini samarali tarzda o'zgartirish va ularni o'zlashtirishga bo'lgan motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuvlar nafaqat yangi texnologiyalarni qo'llash, balki pedagogik metodologiyalarni yangilash, o'qituvchilarni va o'quvchilarning fikrlash usullarini shakllantirishga ham qaratilgan. Keling, texnologik ta'limda innovatsion yondashuvlar va ular yordamida amalga oshiriladigan ta'lim jarayonlarining o'ziga xos xususiyatlari haqida batafsilroq ko'rib chiqamiz.

1. Blended Learning (Aralash ta'lim)

Blended learning — bu an'anaviy (oflayn) ta'limni onlayn resurslar va texnologiyalar bilan integratsiyalash usulidir. Bu yondashuvning asosiy maqsadi — o'quvchilarga o'z o'rganish jarayonini mustaqil ravishda tashkil qilish imkoniyatini

yaratish, shu bilan birga o'qituvchi tomonidan kuzatilishini va yordam ko'rsatilishini ta'minlash.

Asosiy afzalliklari:

O'quvchilarga har ikki shaklda ta'lim olish imkoniyati beradi: oflayn va onlayn.

O'quvchilar o'z vaqtida materiallarni o'rganish va ko'proq mustaqil ishlash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Interaktiv darslar orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshirishga yordam beradi.

Praktik qo'llanilishi:

O'quvchilar onlayn video darslar, interaktiv platformalar, testlar va simulyatsiyalardan foydalangan holda o'rganishadi.

O'qituvchilar sinfda, masalan, guruhli faoliyatlar, munozaralar, loyihalar orqali o'quvchilarning o'rganish jarayonini qo'llab-quvvatlaydilar.

2. Gamifikatsiya (O'yinlashtirish)

Gamifikatsiya — bu ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini qo'shish orqali o'quvchilarni rag'batlantirish va ularni faol ishtirok etishga undash usulidir. Bu metod o'quvchilarning o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi va ta'limni yanada qiziqarli qiladi.

Asosiy afzalliklari:

O'quvchilarni motivatsiyalash, o'quvchilarga mukofotlar va reytinglar berish orqali ularni faol ishtirok etishga undaydi.

O'yinlar va simulyatsiyalar yordamida murakkab konseptlarni tushunarli qilish.

O'quvchilarga samarali feedback berish va ularga o'z o'rganish jarayonlarini ko'rishga imkon yaratish.

Praktik qo'llanilishi:

Sinflarda o'yinlar o'tkazish, masalan, viktorinalar, izlash o'yinlari va raqobatga asoslangan faoliyatlar orqali bilimlarni mustahkamlash.

Matematik va ilmiy masalalarni o'yinga aylantirish, shuningdek, turli ijtimoiy va madaniy masalalarni yechishda o'yinlar yordamida qarorlar qabul qilish.

3. Virtual Reality (VR) va Augmented Reality (AR) texnologiyalari

Virtual reality (VR) va augmented reality (AR) texnologiyalari ta'lim jarayonini yanada interaktiv va hayotiy qilishda yordam beradi. Bu texnologiyalar yordamida o'quvchilar murakkab kontentni amalda ko'rish va o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Asosiy afzalliklari:

O'quvchilar uchun haqiqiy dunyo tajribasini yaratish (masalan, tarixiy joylarga virtual sayohatlar yoki biologiya darsida organlarni ko'rish).

O'quvchilarni real vaqt rejimida o'rganish va amaliy tajribalar bilan ta'minlash.

AR va VR orqali o'quvchilarning tasavvurlari va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirish.

Praktik qo'llanilishi:

Ta'limda AR va VR texnologiyalaridan foydalanib, o'quvchilarga o'quv materiallarini virtual tarzda ko'rsatish, masalan, tarixiy voqealarni virtual tarzda ko'rsatish.

Kimyo, fizika, biologiya kabi fanlarda laboratoriya ishlarini virtual tarzda bajarish va tajriba o'tkazish.

4. Shaxsiylashtirilgan ta'lim

Shaxsiylashtirilgan ta'lim — o'quvchilarning individual ehtiyojlari va qobiliyatlariga mos ta'lim tizimini yaratishdir. Bu yondashuvda har bir o'quvchining o'rganish sur'ati va uslubi hisobga olinadi.

Asosiy afzalliklari:

O'quvchilarga o'zlariga mos va oson tushunarli materiallar taqdim etiladi.

O'quvchilar o'z vaqtida, o'z sur'atida ta'lim olishadi va o'ziga mos bo'lgan resurslardan foydalanishadi.

O'quvchilarning o'z o'rganish jarayoniga nisbatan yuqori mas'uliyat hissi rivojlanadi.

Praktik qo'llanilishi:

Adaptiv ta'lim tizimlaridan foydalanish, masalan, onlayn platformalar yordamida o'quvchilarga individual ravishda o'rganish materiallarini tanlash.

O'quvchilarni o'z ko'nikmalarini oshirish uchun individual mashqlar bilan ta'minlash va o'z sur'atida o'rganish imkoniyatlarini yaratish.

5. Massiv Ochiq Onlayn Kurslar (MOOCs)

Massiv ochiq onlayn kurslar (MOOCs) keng auditoriyaga ta'lim berish imkoniyatini yaratadi va dunyo bo'ylab ta'lim olishga yangi imkoniyatlar ochadi. Bu kurslar o'quvchilarga zamonaviy bilimlarni o'rganish va turli sohalarida mutaxassis bo'lish imkoniyatini yaratadi

Asosiy afzalliklari:

Har qanday joydan, har qanday vaqtda ta'lim olish imkoniyati.

O'quvchilarga o'z vaqtida ta'lim olish imkoniyatini yaratadi, shuningdek, professional malakalarni oshirish imkoniyatini beradi.

Dunyodagi eng yaxshi o'qituvchilardan ta'lim olish imkoniyati.

Praktik qo'llanilishi:

O'quvchilar uchun MOOC platformalarida turli sohalar bo'yicha darslar va kurslar yaratish, masalan, Coursera, edX, Udemy kabi platformalar orqali ta'lim berish.

O'quvchilarga o'rganayotgan sohalarida sertifikatlar olish imkoniyatini yaratish.

6. Onlayn va ijtimoiy ta'lim platformalarini qo'llash

Ijtimoiy tarmoqlar, forumlar, bloglar va boshqa onlayn platformalar orqali o'quvchilar o'rtasida bilim almashish va tajriba bo'lishish imkoniyati mavjud. Bu ta'lim usulida o'quvchilar bir-birlari bilan hamkorlikda ishlashadi va yangi bilimlar olishadi.

Asosiy afzalliklari:

O'quvchilarni mustaqil fikrlashga rag'batlantirish.

Guruhli ishlash va kollaboratsiya qobiliyatlarini rivojlantirish.

Ijtimoiy tarmoqlar va forumlar yordamida ta'lim materiallari haqida fikr almashish.

Praktik qo'llanilishi:

O'quvchilarni onlayn forumlar va guruhlar orqali muloqot qilishga undash.

O'quvchilarga o'z bilimlarini onlayn tarzda baham ko'rish, bloglar yozish yoki videolar tayyorlash.

ASOSIY QISM

Pedagogik texnologiya texnologik yondashuvga asoslanadi. Texnologik yondashuv deganda tayyor mahsulot (ishlab chiqarish texnologiyasiga o'xshash) olish uchun ishlab chiqarish jarayonlarida qo'llaniladigan usul va metodlar to'plami tushunilib, qo'yilgan maqsadlarga erishishda kutilgan natijalarni kafolatlaydigan usul metodlari majmuasi tushuniladi. Agar metod bilish yo'li, tadqiqot yo'li yoki biror faoliyatdagi ma'lum amaliyot va nazariy bilimlar sohasini egallashni harakatlar, operatsiyalar, usullar majmuasi deb tushunsak, pedagogik texnologiyaning ta'lim usuli, ma'lum ma'noda ta'lim-tarbiya jarayonlari, vositalari, shakl va metodlari majmuasini anglatadi.

Pedagogik texnologiyani an'anaviy o'qitish metodikasidan farqlovchi belgilari ko'p. Pedagogik texnologiya an'anaviy metodikadan, avvalo maqsadlarning qo'yilishi va unga erishishi bilan farqlanadi. Pedagogik texnologiya usuli tarkibiy qismiga ta'limning umumiy maqsadlari (o'qituvchi va talabaning maqsadlari)ni ishlab chiqish, ta'lim maqsadlarini nazorat (test) topshiriqlariga o'tkazish, maqsadga erishish usullari kiradi.

Loyihalashtirish faoliyati o'quvchi-talabalar bilan ishlashni tashkillashtirishning eng ommabop shakllaridandir. Loyihalash metodi o'qitishning tashkillashtirilishi bo'lib, o'quvchi-talabalar rejalashtirish va amaliy vazifalarni bajarishlari orqali loyiha ko'rinishida bilim oladi. Loyihalashtirish metodini qo'llash natijasida loyiha (proekt) ko'rinishidagi bilim o'zlashtiriladi.

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlarni ifodalovchi hamkorlik pedagogikasiga tayanib, talabalarning birgalikda ta'lim olishlari amalga oshiriladi. Talabalarni hamkorlikda ta'lim olishlari, ta'lim jarayonlarini loyihalashtirish, talabalar bilan ishlashni loyihalashtirish kabilar zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy metodlari hisoblanadi.

O'quv-tarbiya jarayonida vujudga kelgan yangi pedagogik munosabatlar mazkur jarayonda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashni taqozo etadi. Pedagogika fani va amaliyotida turli xil yondashuvlar qo'llaniladi. Ular og'zaki-ko'rgazmali, tadqiqiy, izlanuvchan, tizimli, funksional, kompleks, texnologik, faoliyatli yondashuvlardir.

O'quv-tarbiya jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy qilish pedagogdan ijobiy ishlashni talab etadi. Pedagog o'zida unga yordam beruvchi tashqi imkoniyatlar, ya'ni, nazariy-amaliy, o'quv qurollari va vositalari mavjudligi haqida to'liq ma'lumotlarga ega bo'lishi kerak. Pedagog o'zidagi mavjud ma'lumot va imkoniyatlar asosida qaralayotgan ta'lim vo'nalishi bo'yicha ma'lumotlar hamdailg'or o'qitish uslublarini ko'zlagan maqsadga yo'naltirish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim.

Pedagogda shakllangan bilim, ko'nikma, malaka, o'qitish vositalari, zamonaviy pedagogik texnologiyalar imkoniyatlarini maqsadga muvofiq yo'naltira olish qobiliyatlari mavjud bo'lib, u davlat ta'lim standartlari asosida ta'lim oluvchiga aniq maqsadini belgilab beradi. Bu esa, o'z navbatida, pedagogik texnologiyalarni qo'llash rejasini ishlab chiqishga, ya'ni vazifalarini belgilab olishga olib keladi. Belgilangan maqsad va vazifalarni e'tiborga olgan holda ta'limning harakatchan modeli yaratiladi. Modelni ishlab chiqish asosan tizimli yondashuv uslubi, maqsadlar tizimini yaratish va unga erishish ketma-ketligiga asoslangan holda olib boriladi. Ta'lim modelini yaratish zamonaviy ta'lim texnologiyasining asosiy talablaridan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Avliyakulov N.X., Musayeva N.N., Pedagogik texnologiya // T.: Tafakkur Bo'stoni-2012. - 207 b.
2. Axborot-kommunikatsion texnologiyalar yordamida biologiyani o'qitish. O'qituvchilar uchun amaliy qo'llanma // T.: Vektor-press. 2010. - 112 b.
3. Tuychiyeva, X. (2023). YAPON SAFORASI (SOPHORA JAPONICA L) NING BIOEKOLOGIK XUSUSIYATLARI. Talqin va tadqiqotlar, 1(8).
4. kizi Tuychiyeva, X. Z., & Turdibekov, M. (2022). BIOECOLOGICAL CHARACTERISTICS OF SOPHORA JAPONICA. Educational Research in Universal Sciences, 1(7), 146-151.
5. Abdurahim, N. (2023). The Technology of Growing Sophora Japonica L. Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal, 2(5), 128-133.